

KICHIK VA O'RTA KORXONALARDA LOYIHALARNI BOSHQARISHDA DUCH KELINADIGAN MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI

Umarov Laziz Shuxratovich

“Tashkent International University of Education” xalqaro universiteti xodimi,
lazizumarov24@gmail.com +99894 592 22 99

Annotatsiya: Ushbu maqolada kichik va o'rta korxonalarda (KO'K) loyihalarni boshqarish jarayonida uchraydigan asosiy muammolar tahlil qilingan. Tadqiqotda resurslarning cheklanganligi, samarali kommunikatsiya yetishmasligi, risklarni baholashdagi kamchiliklar hamda vaqt va byudjetni boshqarishdagi qiyinchiliklar asosiy muammolar sifatida ko'rsatib o'tilgan. So'nggi yillarda o'tkazilgan xalqaro statistik ma'lumotlar asosida loyiha boshqaruvi samaradorligini oshirishda zamonaviy dasturiy vositalarning, xususan, Asana, Jira va Microsoft Project dasturlarining o'rni tahlil qilinadi. Maqolada KO'Klar uchun loyiha boshqaruvini takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Kichik va o'rta korxonalar, loyiha boshqaruvi, risklarni boshqarish, vaqt va byudjet nazorati, kommunikatsiya, Asana, Jira, Microsoft Project, samaradorlik.

Kichik va o'rta korxonalar iqtisodiyotning barqaror rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Biroq, ularning aksariyati loyihalarni samarali boshqarishda bir qator to'siqlarga duch keladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, dunyo bo'yicha KO'Klarning

67 foizi hanzgacha o'z faoliyatini davom ettirishda qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Eng ko'p uchraydigan muammolar orasida ishchi kuchini ushlab qolish (48%), moliyaviy resurslarga kirish (24%) va tashkiliy siyosat bilan bog'liq to'siqlar (22%) mavjud (World Economic Forum, 2023).

Loyiha boshqarishdagi asosiy muammolardan biri bu — resurslarning cheklanganligi. Moliyaviy va insoniy resurslarning yetishmasligi loyihalarning rejalashtirilgan tarzda amalga oshirilishiga to'sqinlik qiladi. Shuningdek, vaqtni samarali boshqarish muammosi ham dolzarb: statistik ma'lumotlarga ko'ra,

46% kompaniyalar loyihalarini belgilangan muddatda yakunlay olmaydi. Bunga resurslarning yetishmasligi va kutilmagan xatarlar sabab bo'ladi (Project Management Statistics, 2024).

Yana bir jiddiy masala — kommunikatsiya samaradorligi. So'rov natijalariga ko'ra, 59% xodimlar kommunikatsiya yetishmasligini loyiha muvaffaqiyatiga eng katta to'siq deb bilishadi (Saaslist, 2023). Buning natijasida jamoaviy uyg'unlik buziladi va qayta ishlovlar soni ortadi, bu esa vaqt va mablag' yo'qotishlariga olib keladi.

Loyiha boshqaruvining to'g'ri tashkil etilmasligi ham KO'Klarda keng tarqalgan muammo hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, barcha loyihalarning 70 foizi belgilangan natijalarga erisha olmaydi. Bunga, birinchi navbatda, rejalashtirishdagi kamchiliklar, byudjet nazorati sustligi va yetarli risk tahlilining yo'qligi sabab bo'ladi. Shu bilan birga, homiylik va rahbariyat

qo'llab-quvvatlovi mavjud bo'lgan loyihalar muvaffaqiyatga 62% hollarda erishadi.

Zamonaviy loyiha boshqaruvi vositalarining joriy etilishi muammolarni kamaytirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, Asana, Jira va Microsoft Project kabi tizimlardan foydalanayotgan tashkilotlar loyihalarini muddatida tugatish ko'rsatkichini 61% gacha oshirishga muvaffaq bo'lishgan. Shunga qaramay, hozirda tashkilotlarning atigi 22 foizi bunday dasturlarni to'liq joriy etgan (Teamstage, 2024).

Global tendensiyalarga ko'ra, loyiha boshqaruvi dasturiy ta'minoti bozori 2020–2025 yillar oralig'ida 10,17% o'sish sur'atini namoyish etmoqda. Bu loyiha boshqaruviga bo'lgan talabning ortib borayotganini ko'rsatadi. Shuningdek,

2027-yilga kelib, 87,7 million mutaxassisga ehtiyoj paydo bo'lishi prognoz qilinmoqda, bu esa sohaning istiqbolini yanada mustahkamlaydi.

Yuqoridagi ma'lumotlardan ko'rinadiki, KO'Klar uchun loyiha boshqaruvinini takomillashtirish quyidagi yo'nalishlarda zarur:

1. Zamonaviy PM vositalarini kengroq joriy etish;
2. Xodimlarning loyiha boshqaruvi bo'yicha malakasini oshirish;
3. Tashkiliy kommunikatsiyani mustahkamlash;
4. Risklarni tizimli tahlil qilish mexanizmlarini yaratish.

Shunday yondashuv kichik va o'rta korxonalariga nafaqat loyihalarini muvaffaqiyatli yakunlash, balki raqobatbardoshligini saqlab qolish imkonini ham beradi.

Xulosa qilib aytganda, kichik va o'rta korxonalarda loyiha boshqaruvi samaradorligini oshirish ularning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Tadqiqotlar ko'rsatadiki, to'g'ri rejalashtirish, kommunikatsiya, risk boshqaruvi va zamonaviy PM vositalaridan foydalanish loyihalarning muvaffaqiyatini ikki barobarga oshiradi.

Shu bois, loyiha boshqaruvinini e'tiborsiz qoldirish nafaqat moliyaviy, balki strategik yo'qotishlarga ham olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. World Economic Forum. (2023). Global SME Challenges Report. www.weforum.org

2. Project Management Statistics. (2024). Global Report on Project Performance. www.project-management-statistics.com
3. Saaslist Blog. (2023). Communication and Project Success. <https://saaslist.com/blog/project-management-statistics>
4. Teamstage.io. (2024). Project Management Industry Statistics. teamstage.io/project-management-statistics
5. Worldmetrics.org. (2023). Causes of Project Failure. www.worldmetrics.org

